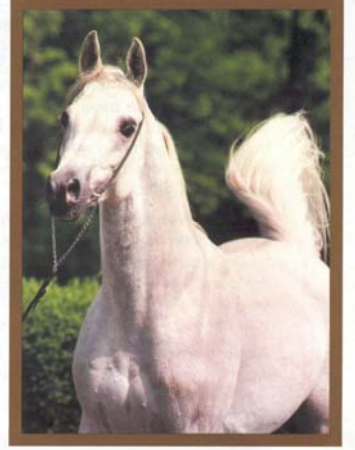


At Yetiştiriciliğimiz ve Türk Safkan Arap Atının Gelişimi

Orta Asya'da aynı anavatanı paylaşan Türk Milleti ile atın birlikteliği, tarihin her döneminde güç birliği ve medeniyetin yayılmasında bir simge oluşturmuştur. Bu birliktelik Türklerin yeni yurtlar edinmesinde, Anadolu kapılarının açılmasında, Viyana kapılarına dayanılmasında temel faktör olmuştur.

Osmanlı, iyi atlara sahip olabilmek için Dünya tarihinde bugün ki anlamda modern yetiştiriciliğin 14.yüzyılda ilk uygulayıcısı olmuş, Hayvanat Ocaklarında yetiştirdiği atlar ile İmparatorluk zirveye ulaşmıştır. Yetiştirmenin ihmali ile İmparatorluğun at ithal etme mecburiyetinde kalması, imparatorluğun dağılmasıyla paralellik göstermiştir.

Cumhuriyetin kurulması ile her konuda olduğu gibi at yetiştiriciliği ve



ıslahı konusunda da ülkenin ihtiyaçları belirlenmiş, bu tesislere göre yetiştirme ve ıslah

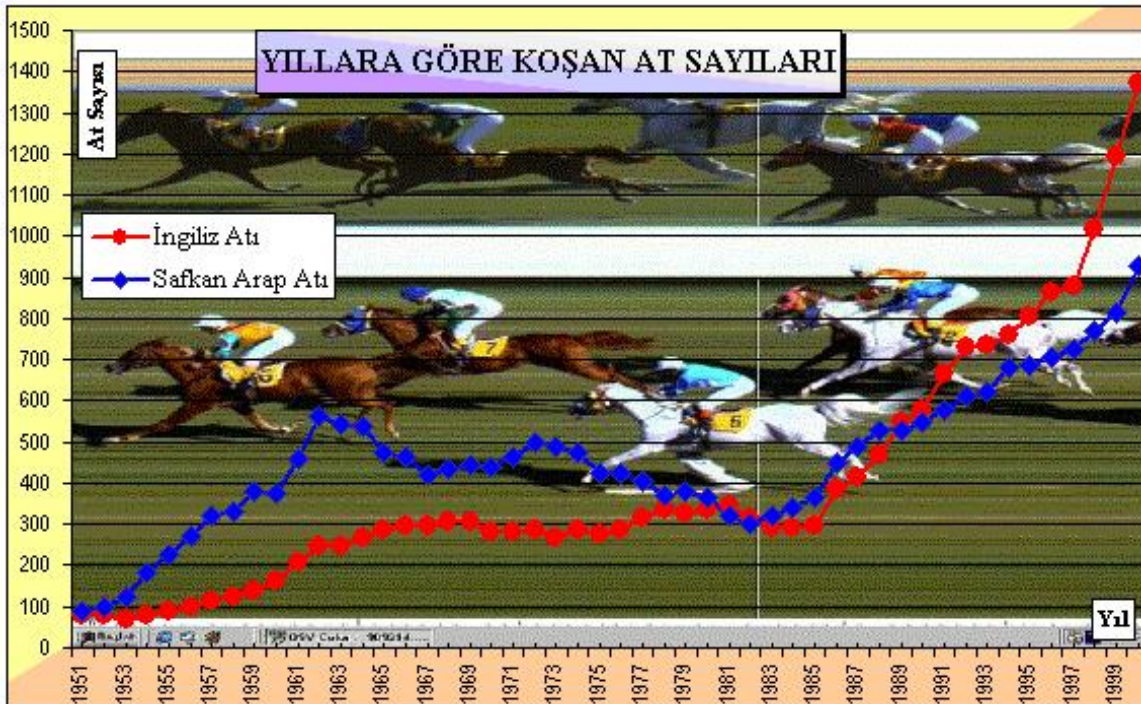
faaliyetlerine yön verilmiştir. Osmanlıdan miras kalan ve halen yaşatılan yegane kaynaklardan birisi olan Türk Safkan Arap Atı yetiştirme ve ıslahı yanında, iş ve çeki hayvanı olarak Karacabey Noniusları, Universal Karacabey Atı, Binicilik sporu için farklı zaman ve genotipte Konkur Atları, yarış sahalarının ihtiyacı için İngiliz Atı ,gücü, bakım ve yönetim kolaylığı ile fevkalade iş ve binek atı olan Haflinger gibi ihtiyaca yönelik yetiştirme ve ıslah çalışmaları başarıyla yürütülmüştür.

Halen ülkemizde koşu atı olarak İngiliz Atı yetiştiriciliği özel yetiştiriciler tarafından, Safkan Arap Atı yetiştiriciliği ise Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne

ait üç işletme ve bunlarla aynı doğrultuda özel yetiştiriciler tarafından yapılmaktadır.Spor ve Konkur Atları konusunda tamamen dışa bağımlı kalınmış, yabancı kaynaklarca 15 civarında olduğu tespit edilen yerli at ırklarımız ise yok olma noktasında ve sahipsizdir. Son zamanlarda yaygın şekilde hatırlanmaya başlayan ata sporu cirit oyunları için at bulunamamaktadır.

Koşu atı yetiştiriciliğinde her geçen gün İngiliz ve Arap atı arasındaki fark, sağlanan imkanlara paralel olarak açılma eğilimindedir. Yılların emek ve çabasıyla fevkalade bir düzeye gelmiş olan Türk Safkan Arap atları ikinci plana atılmaya çalışılmakta, damızlık tedariki yönüyle her zaman için dışa bağımlı olan İngiliz Atı yetiştiriciliği Bakanlık kaynaklarından ve yarış gelirlerinden aldığı aslan payını her geçen gün artırma yolunda mesafe almaktadır.

Son 50 yılda start alan Safkan Arap ve İngiliz atı sayıları ile oranları ve dağıtılan yarış ikramiyelerinden aldıkları pay grafiklerde gösterilmiştir.



Osmanlıdan miras kalan ve halen hassasiyetle yaşatılan yegane kaynaklardan olan Türk Safkan Arap Atı yetiştiriciliğimizin gelişimini yansıtmak için, Türk At yetiştiriciliğine katkılarını şükran duygusu ve kendisini rahmetle anarken, "KİPER HOCA'nın "Türkiyede Yapılan Arap Atı Yetiştiriciliği ile Yapılması Düşünülen Sonuçlar" adını taşıyan notlarını (notların kaynaklara geçmesi ve ilgilenenlerin istifadesi için) olabildiğince aslına sadık kalarak vermek uygun olacaktır.

Çok eski bir tarihe sahip olan evcil at, Türk ulusunun üzüntülü ve mutlu günlerinde çok vefalı ve sadık aracı olmuştur.

M.Ali KİPER

"At, morfolojik yapısı itibariyle öyle bir yaratıktır ki, her ulusun tarihinde güç ve zor şartlar altında büyük hizmetler gördüğüne dair kanıtlar vardır. Sahip oldukları karakter, mizac ve gelişme gösteren yüksek verimlilikleri ile bütün dünya uygarlığının bugünkü düzeye ulaşmasında önemli rol oynamışlardır.

Perihistorik atlara ait bilgilerimiz eksik olmakla beraber Orta Asya, bir çok otoriterlerinde kabul ettikleri gibi atın beşiği olabilir.Tarihin ilk çağlarından bugüne kadar bütün dünyada oluşan siyasal, ekonomik, kültürel ve sportif gelişmelerde atın çok büyük rolü olmuştur.

Diğer hayvanlara nazaran cesaret, maharet, itaat gibi özel kudret ve kabiliyetlere sahip olan at milletlerin en şerefli büyük olanlarında tarihin her döneminde başardığı büyük hizmetleri dile getirmek üzere kendi heykellerinin yapılmasını kabul etmiştir.

İnsanların kadirşinaslık duygularının bir belirtisi olarak meşhur heykeltıraşlar tarafından yapılan bu yapıtlar geçmiş yüzyılların gerçeklerini sembolik olarak ortaya koymuşlardır.

Yazarlar, aydınlar ve şairler tarafından atın büyük varlığını dile getirmek için çok şeyler söylemiş ve yazılmıştır.

Tarihin eski devirlerinden beri Anadolu'da dünyanın en güzel hafif süvari atları yetiştirilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu devrinde bu yetiştirme en yüksek seviyeye yükselmiş ve hafif surette Arap Atı'nın ıslah edici olarak kullanılması sonucu Anadolu'da at yetiştiriciliği ender kaydettiği bir ilerlemeye ulaşmıştır.

Bütün yurdun her yerinde memleket atlarının ıslahında Safkan Arap atı kullanıldığından Devlet büyüklerinin (başta İstaplı Amire Has Ahır) tavlalarında en güzel arap atları bulundurulmuş, memleketin her tarafında at yetiştiriciliği ile uğraşanlar bu kıymetli at numunelerinden geniş ölçüde istifade etmişlerdir. Ayrıca Arabistan



Kıtasının 500 yılı yakın bir müddet, Osmanlı İmparatorluğu idaresinde bulunması arap atının kaynağı olan Arabistan'da her vakit istenilen miktarda Safkan Arap materyalinin tedariki imkânını sağlamıştır.

Ancak Balkan harbi ve onu takip eden I.Dünya Harbi sırasında memlekette ıslah işlerinde kullanılan Safkan Arap atı materyalini kısmen kayba uğraması kısmen de yaşlanmaları sebebi ile elden çıkmaları neticesi, Safkan Arap atı bakımından Türkiye atçılığı zor duruma düşmüştür.

Lozan Antlaşmasından sonra Arabistan'ın ana vatan hudutları dışında kalması sonucu memleket atlarının ıslahında kullanılması teknik bakımdan zorunlu bulunan Safkan Arap atı numunelerinin ihtiyaca göre memleket dahilinde yetiştirilmesi zorunlu bir hale geldiğinden; Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ile beraber memleket hayvanlarının ıslahı çalışmaları arasında atçılık işlerine önem verilmiş ve at ıslahı işinin yurt çapında başarılması amacı ile kurulan Devlet Haralarında ve Türkiye'nin en önemli Safkan Arap atı yetiştirme bölgesi olan Urfa ve Mardin illerinde bu yetiştirme işi özel surette ele alınmış ve organize edilmiştir.

Haralarımızda Safkan Arap Atı Yetiştiriciliği :

- 1- Karacabey Harası,
- 2- Sultansuyu Harası,
- 3- Çukurova Harası,
- 4- Çifteler Harası,

5- Karaköy Harası'nda Safkan Arap Atı yetiştirme şubeleri açılmış ve bu şubelerin damızlık kısrağ ve aygır kadrolarının doldurulması maksadı ile her türlü fedakarlıklar yapılmıştır. Şöyleki :

A. - Halifelğin kaldırılması üzerine saray tavlalarında bulunan :

- **Memduh** (Küheyletül – Acuz)
- **Ebcer** (Küheyletül – Acuz)
- **Aldevriş** (Seklavi – Cedran)

adındaki en güzel numunelerden olan aygırlar ile ;

- - **Solmaz**
- - **Bulut** (Maneki)
- - **Mesrure** (Küheyletül – Acuz)

adındaki Safkan Arap kısıraqları Karacabey Harasına getirilerek Müessesenin Arap Atı Şubesine damızlıkta kullanılmak üzere verilmiştir. Yine bu Haraya, Çifteler Harasın'dan Anaze menşeyli:

- - **Cahide** (Seklavi – Cedran)adındaki meşhur Arap kısırağı,
- - **Talât**
- - **Mahsuse** (Seklavi)

adındaki Safkan Arap kısıraqları Karacabey Harası kadrosuna ilave edilmişlerdir.

B . - Memleket atlarının ıslahı işi artık devlet tarafından kanuni yetkilerle ele alındığından 1925 yılında Urfa ve civarına gönderilen bir mütehasıs topluluk yardımı ile bu bölgenin en asil arap atı numunelerinden olan **Seklavi Şieyfi** adındaki Safkan Arap aygırı ile ;

- - **Subeyhi** (Maneki Subeyhi)
- - **Seklavi** (Seklavi Şieyfi)
- - **Kırşemsa** (Küheyletül Übeyyan)
- - **Cilfe** (Küheyletül Cilfe)
- - **Suade** (Küheyletül Nevvak)
- - **Hamde** (Küheyletül Acuz)
- - **Necmiye** (Küheyletül Cercuriye)

adındaki Safkan Arap kısıraqları ile Karacabey Harasının damızlık kadrosu kuvvetlendirilmiştir. Bunlardan başka muhtelif tarihlerde satın alınan ;

Memleket Dahilinde :

- **Fındık** (Seklavi)
- **Yıldız** (Küheyletül Cietni)
- **Maide** (Seklavi)
- **Şehbal** (Ubeyyen Şerrak)
- **Cemile** (Küheyletül Rışe)
- **Alnazlı** (Küheyletül Acuz)
- **Naime** (Küheyletül Rışe)
- **Lale** (Zibeyhi)
- **Zehra** (Maneki)
- **Merzuka** (Küheyletül Kubeyşe)

Arabistan'dan Satın Alınan :

- **Semiramis** (Manekiyetül Efra)
- **Irak Yıldızı** (Seklavi İbni Zübeyne)
- **Ağlayan Kerkük** (Küheyletül Cilfe)
- **Bağdat Gülü** (Seklavi İbni Zübeyne)
- **Sümer Kızı** (Küheyletül Cilfe)
- **Halep Güzeli** (Küheyletümücenap)
- **Çöl Çiçeği** (Maneki Hıdırciye)

gibi soylu Safkan Arap kısıraqları da Karacabey Harasına verilmiştir.

1930 senesinde yine Bağdat'a gönderilen bir heyet marifeti ile Irak'tan satın alınan ve oranın soylu arap atı örneklerinden olan beş kısırak satın alınmış ve banlardan ;

- **Necme** (Maneki Sebili)
- **Sapha** (Seklavi Cedran)
- **Neame** (Dehman Cedran)
- **Münteha** (Küheyle)
- **Hırybe** (Seklavi Cedran)

adındaki safkan beş arap kısırağı Karacebey Harasına ve geri kalan (.....) baş kısırakta Sultansuyu Harasına gönderilmiştir. Aynı heyetin Irak dönüşünde Urfa'dan satın aldığı al dondaki Seklavi Şieyfi kabilesine ait meşhur Safkan Arap Aygırı da yine Karacebey Harasına verilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Safkan Arap atının kaynağı olan Arabistan'da da iyi vasıflı arap atı numunelerinin çok azaldığı görüldüğünden safkan arap atının en soylu ve seçkin numunelerinin Türkiye'de yetiştirilmesi prensibi kabul edildiğinden bu amaca erişebilmek için Türkiye'nin Safkan Arap atı yetiştirmesi sahanın en yetkili uzmanlarından kurulu iki heyetin birinci defa 1932, ikinci defa 1936 senelerinden Arabistan'a göndermişlerdir.

Bu heyetler Arabistan'ın en soylu örneklerinden arıkan arap atı yetiştiren Suriye'nin çeşitli yetiştirme şahıslarına aneze aşiretinin Fit'an, Sıbağa, Rivale, Mevali, Hadidi aşiretlerini Halep, Humus, Hama ve Cebel sahalarını tetkik etmiş ve Irak'ın Musul, Kerkük civarı ile Hilli, Müntefik Basra çevresini ve Şammar aşireti dahil olmak üzere bütün Irak'da mevcut aşiretleri ve bunların elinde bulunan en soylu arap aygır ve kısraklarını birer birer gözden geçirerek bulduğu bütün seçkin örnekleri satın alarak Türkiye'ye getirmiş ve bir daha tedariki imkânsız denecek derecede güç olan en asil arap atlarının Türkiye Haraları Safkan Arap kadrosuna ilave etmeyi başarmışlardır.

1932 senesinde 22 ve 1936 da satın alınan 119 baş arıkan arap aygır ve kısrağının Türkiye Haralarına ve aygır depolarına verilmesiyle Türkiye Safkan Arap atı yetiştiriciliği alanında en önemli safta bir yer almayı başarmıştır.

Bu suretle denebilirki Türkiye Haralarında bugün yetiştirilmekte olan iyi özellikte arap atı örneklerine Arabistan'da bile pek az olarak rastlanmaktadır. İlk kez Karacabey Harasında ve sonra Sultansuyu Harasında kurulan Safkan Arap atı yetiştirmesinde kıymetli kısrağın materyalinin elde edilmesi sonucu yetiştirme elverişli bir duruma gelmiş ise de, saraydan aygırların ihtiyarlaması ve Urfa'dan satın alınan iki aygırdan yalnız al dondaki Seklavi Şieyfi kabilesine bağlı aygırın istenilen sonuçları vermesi, Haralarımızın Safkan Arap atı yetiştirmesini çok acil olarak aygır ihtiyacı ile karşı karşıya getirmiştir. Bunun sonucu 1932 ve 1936 senelerinde yukarıda da belirtildiği üzere iki defa Lübnan , Suriye ve Irak'a her türlü maddi ve manevi fedakarlığa katlanarak Arabistan'ın en soylu örneklerini Türkiye Hükümeti Haraları adına satın alınması programa alınmıştır.

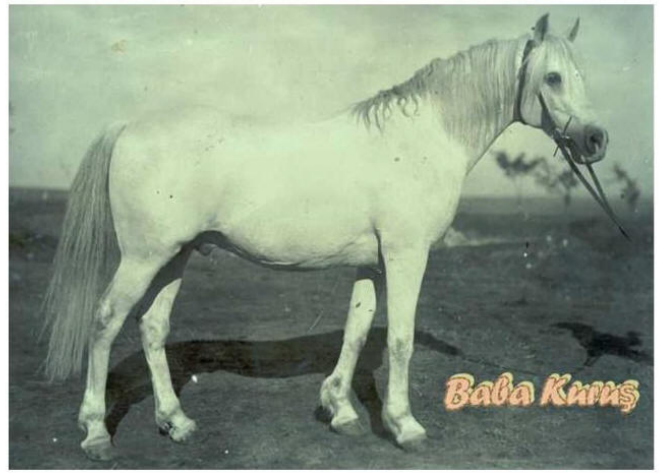
1932 yılında ilk seyahatini yapan heyet çok şanslı olmuş ve dünya çapında bir kıymet ifade eden Safkan Arap atlarının satın alınmasını başarmıştır.

Bu satın almalarda :

- A- Lübnan'ın Halbe köyünde Aneze kabilesi orijinli **Büyük Kuruş (Küheyletül Kuruş)**
- B- Beyrut'tan **Avnullah Nevşan (Küheyletül Berk)**
- C- Bağdat'tan **Gülap (Seklaviyetül Ücrefi) (I.Seklavi)**
- D- Kerkük'den Talabani aşireti reisi şeyh Feyzullah'tan **Aneze Menşeli (Seklavi Cedran) (II.Seklavi)**
- E- Bağdat'tan **Veliyülaht (Küheyletül Sa'de)**
- F- Bağdat'tan **Almaz Gandı (Küheyletül Ümmü Girap)**
- G- Bağdat'tan **Ayalan (Küheyletül Ayalan)**
- H- Bağdat'tan **Kaddah (Maneki Hidriciye)**
- İ- Bağdat'tan **Alküheylan (Küheylan)**
- J- Bağdat'tan **Hamdani (H.Simri)**
- K- Musul'dan **Nevvak (Küheyletül Nevvak)**

Yukarıda adı geçen aygırların Türkiye Haralarına verilmesi, Türkiye'nin arap atı yetiştiriciliği alanındaki yerini yükseltmiş ve Türkiye Haraları Safkan Arap atı yetiştiren memleketler arasında en ön sırada yer almayı başarmıştır.

Hakikaten Kuruş adındaki aygır son 50 sene içinde Suriye'de bir benzeri daha yetişmemiş bir arıkan arap aygırını teşkil ettiğinden bu atın Türkiye tarafından mübayaa edilmesi üzerine :



Beyrut'un orijinli yarış atı tavlasi sahiplerinden Hanri Farasun "**Suriye ve Lübnan'ın arap atı yetiştiriciliğinin bu ihraç hareketi ile büyük bir kayba uğradığını**" üzümlere belirtmiştir.

Kuruş Karacabey Harasında erkek ve dişi olmak üzere emsalsiz yavrular verdiği gibi bu hayvandan yetişen bir çok aygırlar diğer Haralarımızda da yetiştirme bakımından çok faydalı etkiler yapmıştır.

Karacabey Harasında **Veliyülaht**, **Berk** adındaki aygırlar da damızlık olarak kullanılmışlardır.

Veliyülaht vucut güzelliği bakımından en güzel yavruları dünyaya getirmiş, **Avnullah** ise Hara damızlık topluluğuna ahenk ve tenasüp vermiştir. **Kuruş**'un Lübnan'da meydana getirdiği yavruları Beyrut, Kahire ve Iskenderiye yarışlarında büyük başarılar gösterdiği gibi Kahire yarışlarında seçkin bir yer alan "**Gavzan**" da **Kuruş**'un öz be öz yavrusu bulunmaktadır. **Kuruş**'un yavruları ve torunları (Sava, Tuna, Mihrace, Tarzan, Selçuk, Rüçhan Barbaros) gibi taylar Türkiye yarışlarında büyük başarılar göstermişlerdir.



Veliyülaht ve **Avnullah** da gerek Bağdat ve gerekse Beyrut'da zamanın en sür'atli ve başarılı yarış atı olarak da belirmiştir. Bu aygırların yavruları (Tufan, Sezgin, Bey, Göztepe, II.Servet, Akbatur ve nihayet**SATVET**) gibi numunelerde Türkiye arap atı yarışlarında en ön safta yer almışlardır.

Kaddah adındaki aygır da yetiştirmede olumlu etkiler yapmıştır. **Almaz Gandi**, yaşlı olmasına rağmen **Tomurcuk** adındaki tayı ile zamanın en başarılı yarış atını meydana getirmiştir.

Talabani aşiretinden satın alındığı yukarıda belirtilen **II.Seklavi** kalıtsal gücünün yüksekliği ile Sultansuyu Harasının kurucusu ünvanını almış, meydana getirdiği kusursuz ve seçkin yavrularla

Sultansuyu Harasını safkan arap atı yetiştiriciliği bakımından elit arap atı yetiştiren bir müessese haline gelmesini sağlamıştır. Bu aygırlarında elde edilen IV., V., VIII., X. Seklavi adındaki yavruları diğer haralarımızda da baş aygır olarak uzun seneler hizmet etmiştir.

I.Seklavi Sultansuyu Harasında oldukça olumlu sonuçlar veren çalışmaları ile kendisini göstermiştir.

1936 senesinde Irak'tan ;

- **Hilalüzzaman**(Übeyyetüşşerrak)
- **Dabi** (Küheylan Dabi)
- **Kuruş Şatra** (Küheyletül Kuruş)
- **Hamdani** (Hamdani Simri)
- **Treyfi** (Küheyletül Treyfi)

Adındaki aygırlar satın alınmış, bunlardan **Hilalüzzaman** Çifteler ve Sultansuyu Haralarında, **Dabi** Çifteler, **Kuruş Şatra**, **Hamdani** Karacabey ve Çifteler Haralarında baba aygır olarak kullanılmış **Hilal** ve **Dabi** yetiştirmede verimli sonuçlar yapmışlardır.

Kuruş Şatra, **Hamdani** ve **Treyfi**'nin etkisi sınırlı olmuştur.

Alkuruş, **II.Seklavi**'den sonra kalıtsal kuvvetinin güzel tesirlerini göstermiş ve Sultansuyu Harasında bu aygır mecmuaya zerafet, asalet, hudut güzelliği vermiştir.

Dişi yavruları ile beraber güzel erkek yavrular da dünyaya gelmiştir. Urfa menşei **Küheyletül Armuş** kabilesine mensup **Serdar** adındaki Safkan Arap aygırı da Çifteler'de bir müddet kullanılmış kısırak mecmuası üzerinde faydalı tesirler yapmıştır.

Ürdün Emiri Kral Abdullah tarafından Türkiye Reisicumhur'una hediye edilen **Hamdani** kabilesine ait bir baş Safkan Arap aygırla, Hicaz Kralı Suud Abdulaziz tarafından yine hediye olarak verilen **Küheylan Said** adındaki aygırda bir müddet Sultansuyu Harasında baba aygır olarak kullanılmışlar ise de; bu aygırların etkileri az olmuştur.

Yukarıda bir nebze izah edildiği üzere Anadolu atları küçük cüsseli olmakla beraber çevik, çalak, mukavim, kanaatkâr bir at numunesidir. Dikkat ihtiman ve bakım ile cüsseleri biraz büyütüldüğü taktirde, kurak iklimler için en mukavim bir süvari bineği tipinde oldukları görülmektedir.

Aynı zamanda yerli anadolu atları bin yılı aşkın bir zamandan beri arap atının tesirinde kalmış ve geniş ölçüde arap atı ile karışmış olduğundan arap atına benzeyen birçok vasıfları bünyesinde toplamaktadır. Binaenaleyh evsaf itibariyle arap atına yaklaşan fakat cüsse ve cesamet bakımından biraz küçülmüş

bulunan yerli Anadolu atlarının kendilerine nazaran daha mütakâmil bulunan arap atları ile ıslahı tabii ve zoolojik bir zaruret neticesi kabul edilmiştir. Bu suretle yetiştirme ve bakım şartları pek müsait olmayan Anadolu'da yerli atların ıslahında kullanılmakla bu at numunesinin malik bulunduğu asalet, zarafet, sür'at gibi yüksek vasıfları arasında mukavemet ve kanaatkârlığı da bulunduğu yerli at materyali bir çok güzide vasıflar kazanmakla beraber mukavemet ve kanaatkârlık gibi mümtaz ve kıymetli vasıflarını kaybetmemiş bilakis muhafaza ve takviye etmiş olmaktadır.

Kaldı ki Safkan Arap atı dünya atçılık tarihinde Rejeneratör olarak yer almış, kanının karıştığı at mecmuasını daima ıslah etmiş, müdahale ettiği at mecmuası üzerinde daima muvaffakiyetli neticeler tevhit etmiştir. Bugün dünyanın en başta gelen bir numunesi olan İngiliz pürsanlarının vücut bulmasında da Safkan Arap atı unutulmaz tesirler yapmış bulunmaktadır. Bugün yarışlarda en çok muvaffak olan ve kanlarından Godolfin Arabian 1728, Darley Arabian 1713 Berley Türk gibi üç meşhur arap aygırının müessir rol oynadığını görmekteyiz. Bu üç aygırdan Darley Arabian'ın Osmanlı İmparatorluğu arazisine dahil Halep civarından satın alındığı, Barley Türk'ün ise (1684) Viyana'yı muhasara eden Türk Ordusu atlarından Avusturya'luların eline geçen bir at numunesi olduğu tarihi vesaiten anlaşılmaktadır.

Yine sun'î bir at ırkı olan Rusların meşhur Orlof atları da Mora'da Türklerden alınan bir arap aygırı sayesinde Kont Çeşmanski'nin çiftliğinde meydana geldiği malum bulunmaktadır.

Fransızların anglo araplarının kanında da kesif miktarda arap kanı mevcuttur. Macaristan dünyaca meşhur olan hafif süvariye elverişli binek atlarını arap atının tesiriyle kurulan sağlam temele borçludur. Hakikaten Muhteşem Kanuni Sultan Süleyman'ın Macaristan'ı fethinden sonra geçen 150 senelik Osmanlı idaresi zamanında Macar atları Osmanlı ekâbirinin getirdiği arap atları sayesinde geniş ölçüde bu kanın tesiri altında kalmış ve bu suretle Macaristan'da müstakbel macar atçılığı için çok müsait bir zemin hazırlanmıştır. Hülâsa arap atı her girdiği yerde tesirini göstermiş en mümtaz at numunelerinin meydana gelmesinde amil olmuş, Anadolu atlarının ıslahında da kan yakınlığı bakımından kendisine en ziyade yaklaşan arap atı Türk'ün at ıslahında da birinci kademe muslih olarak kabul edilmiştir. Zaten öteden beri arap atlarına karşı çok yakın bir alâka, sevgi ve sempatisi olan Türk yetiştiricisi de bu prensip ve istikâmeti memnuniyetle kabul etmiş ve benimsemiştir."

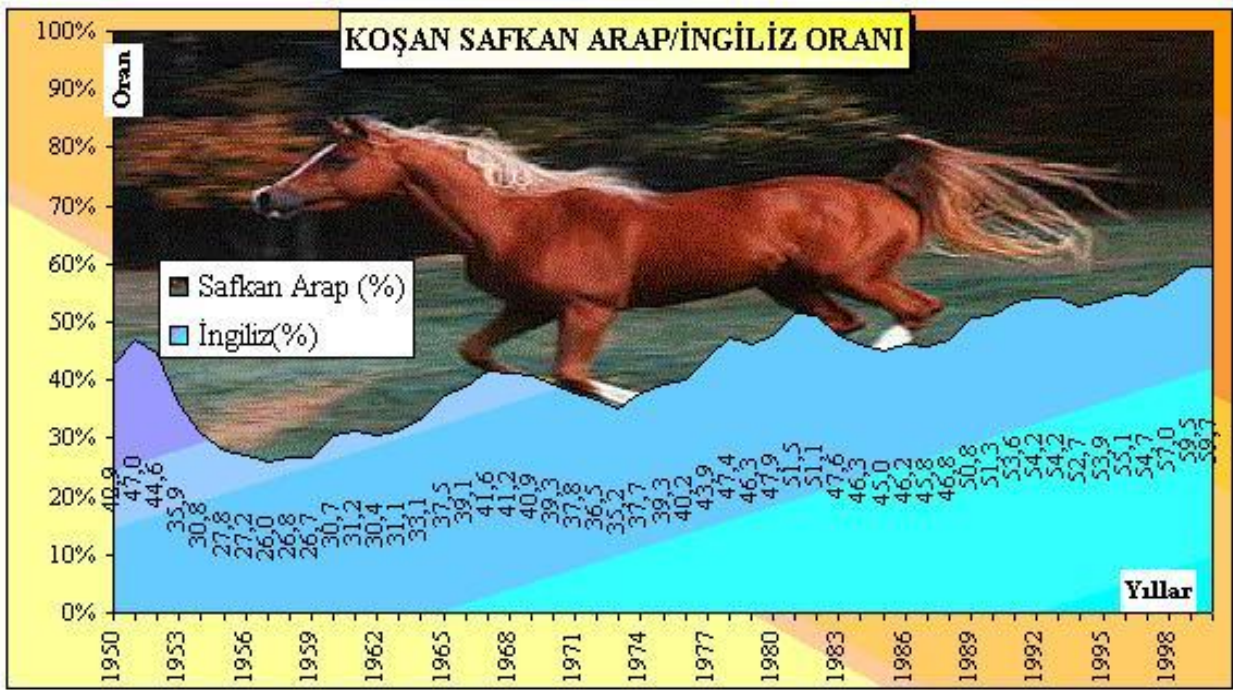
Bugün için Safkan Arap Atı Dünyanın çeşitli ülkelerinde farklı amaçlarla yetiştirilmektedir. Birçok ülkede zerafet ve vücut güzelliği itibarı ile yalnızca gösteri atı olarak yetiştirilirken, bazı ülkelerde şov ve kısmen koşu amaçlı, bazılarında ise koşu amaçlı yetiştirilmektedir. Yıllardan beri ülkemizde hassasiyetle sürdürülen yetiştirme, seleksiyon ve ıslah çalışmaları ile gelinen noktada Türk Safkan Arap Atı ülkemize münhasır özellikler kazanarak asalet ve zerafeti muhafaza ve geliştirme yanında önemli bir koşu performansını kazanmıştır.

Hali hazırda Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne bağlı Anadolu, Karacabey ve Sultansuyu Tarım İşletmelerinde toplam 350 baş civarındaki ana kısrağın kapasitesi ile aynı titizlikte yetiştirmeye devam edilmektedir. Yapılan ıslah çalışmaları sonucu;

- **Kuruş**
- **Saad**
- **Berk**
- **Seklavi**
- **Alkuruş**
- **Hilalüzzaman**
- **Hedban** olmak üzere 7 farklı aygır kan hattı (aygır familyası) ile 37 ayrı kısrağın kan hattı (kısrağın familyası) ile yetiştirme sürdürülmüştür.

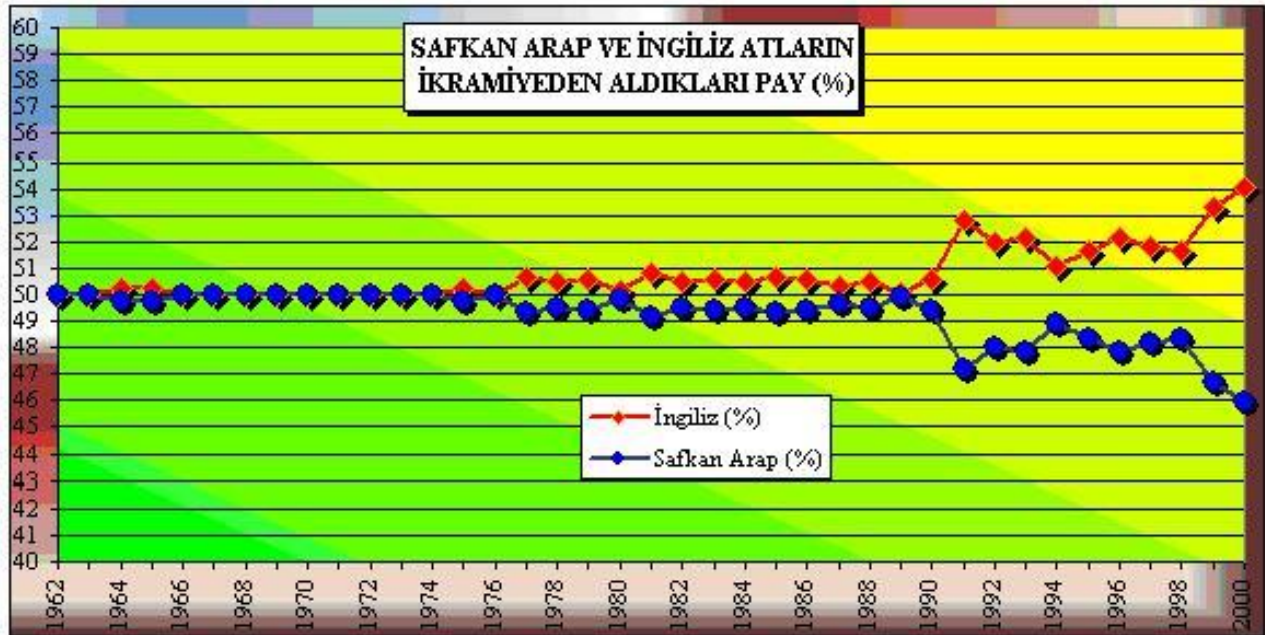
Kapalı yetiştirme sonucu kan yakınlığı riskini gidermek maksadıyla Polonya ve ABD'den temin edilen 5 ayrı kan hattına mensup aygırlar eklenmiştir.

<u>Alınan Aygırın Adı</u>	<u>Yeni Familya Adı</u>	<u>Orijini</u>
■ Batyskaf	Aral	Küheylan Afas
■ Druid	Bayraktar	Bayraktar
■ Thunder Tiki (Tufan)	Aşgar	İbrahim
■ Tiki Tork KU	Aşgar	İbrahim
■ Emael	Batu	Seklavi I
■ Genuine Ruller	Akhun	Küheylan Hai



İthal edilen aygırların dışında yine Polonya ve ABD'den 9 ayrı orjinli (kan hattı) 11 baş kısarak ithal edilmiş, bunun sonucu yetiştirmedeki kan hattı sayısı 12 aygır ve 46 kısarak ayrı kan hattına ulaşmıştır.

TİGEM işletmeleri dışında özel yetiştiriciler elinde bulunan 800 baş civarında ana kısarak bulunmaktadır. İslah kriterlerine itina gösterilmese de kan grupları muayenelerinin hassasiyeti ve uzman heyet muayeneleri ile safkan arap atı yetiştiriciliği sağlam kayıt sistemi ile özel yetiştirmelerde her geçen gün mesafe almakta ve özel yetiştirmeler de hipodromlarda kendini göstermektedirler.



Bundan sonrası için İngiliz atı yetiştiriciliğine sağlanan imkanların Türk Safkan Arap Atı yetiştiriciliğine de aynı düzeyde sağlanması halinde Türk Safkan Arap Atı Dünya'da çok daha farklı bir konumu kısa zamanda alacaktır. Bunun için İngiliz ve Türk Safkan Arap atı **yetiştiriciliğinin yarış gelirleri ve Bakanlık kaynaklarından, koşan atların ise ikramiyeden aldıkları paylar en azından %50-50 konumuna getirilmeli, yerli at ırklarımıza sahip çıkılmalıdır.**

Ankara,2001

Dr.Mustafa ALTUNTAŞ, Uzman Veteriner Hekim

http://mustafa_altuntas.herkez.com

www.turkvet.biz